
FOAM

Foam (Fotografiemuseum Amsterdam) is een internationaal opererende organisatie op het gebied van fotografie. De instelling organiseert activiteiten variërend van tentoonstellingen tot publicaties, debatten en educatieve projecten. Jaarlijks toont Foam zo'n achttien tentoonstellingen, van historische fotografie tot hedendaags werk, toegepaste fotografie en fotojournalistiek werk.

Veel activiteiten vinden plaats in het museum aan de Keizersgracht. Foam richt zich met specifieke projecten ook op een internationaal publiek, zoals de internationale programmering in het museum, de organisatie van de Foam Paul Huf Award en het uitgeven van het internationaal gedistribueerde Foam Magazine.

Er wordt een structurele samenwerking opgezet met de jaarlijkse beurs Photo London: gedurende vier jaar presenteert Foam in de Britse hoofdstad op maat gemaakte tentoonstellingen van jonge kunstenaars die eerder werden getoond in het museum in Amsterdam. In de slipstream van deze beurs organiseert Foam een Curator's Symposium voor de professionele, internationale fotografiegemeenschap. Dit doet Foam samen met het

Victoria & Albert Museum dat eveneens in Londen is gevestigd.

Foam initieert diverse talentontwikkelingstrajecten, zoals een traineeship voor jonge professionals (Foam Lab) en een talentontwikkelingstraject in samenwerking met diverse Amsterdamse cultuurhuizen (Foam Forward). Ook organiseert het de tentoonstellingsreeks Next Level, is er een projectruimte voor tentoonstellingen van recent afgestudeerden (Foam 3h) en zijn er programma's voor jonge verzamelaars. Het jaarlijkse Talentnummer van Foam Magazine zet twintig getalenteerde internationale fotografen die door Foam zijn gescout in de spotlight. Met het werk van deze fotografen wordt elk jaar een grote tentoonstelling samengesteld die in het buitenland wordt getoond, onder meer in New York, Parijs, Londen, Frankfurt en Berlijn.

De komende vier jaar wil Foam de verbinding met de samenleving verder versterken. De instelling ziet het als taak relevante vraagstukken als beeldvorming, identiteit en klimaatverandering onder de aandacht te brengen via thematentoonstellingen en bijbehorende publieke programmering, zoals gesprekken en debatten. In de educatieve programma's wil Foam meer aandacht besteden aan kwetsbare groepen, en het museum wil zich vanuit het oogpunt van diversiteit en inclusiviteit tevens richten op Amsterdammers met een migratieachtergrond.

ADVIES

Artistiek belang

Foam wil in de komende kunstenplanperiode de activiteiten op het gebied van internationalisering, talentontwikkeling en educatie naar een hoger plan trekken door hun samenhang structureel te verankeren in het beleid. De Amsterdamse Kunstraad vindt het plan overtuigend en een goede vertaling van de visie van Foam op de vernieuwing binnen de fotografie. Het is tevens in lijn met de rol die Foam voor zichzelf ziet als presentatie-instelling/museum in Nederland. Foam besteedt veel aandacht aan de samenhang tussen kwaliteit en thematiek, zoals blijkt uit de

kwalitatief hoogwaardige thematentoonstellingen en solotentoonstellingen met internationale allure, in combinatie met het wijdverspreide Foam Magazine.

Inhoudelijk geeft Foam aan, de komende vier jaar een aantal thema's centraal te stellen: beeldvorming, migratie, identiteit en klimaatverandering. Foam programmeert relatief kort van tevoren, maar de kunstraad had graag meer gelezen over de vertaling van de artistieke visie naar concrete plannen. De kunstraad vindt daarnaast dat de artistieke visie van Foam erg breed is geformuleerd, wat deels een gevolg is van de bewuste keuze van de organisatie om in te zetten op alle soorten fotografie voor alle mogelijke doelgroepen.

Foam wil een volgende stap zetten in het bereiken en bedienen van zijn bezoekers door de huidige website in zijn geheel te vervangen door een volwaardig digitaal platform. Dit platform dient onder andere voor het aanbieden van aanvullende artistiek-inhoudelijke informatie, het delen van werk dat bedoeld is om exclusief in een digitale omgeving getoond te worden en ter vergroting van het publieksbereik. De kunstraad begrijpt het voornemen, maar had in het plan meer willen lezen over de uitwerking en de doelstellingen van het platform.

In de vorige aanvraag benadrukte Foam het belang van een eigen fotografielcollectie. Deze collectie bestaat sinds 2008 en is samengesteld uit hedendaags werk van startende kunstenaars. Foam wil de collectie verder uitbreiden en toegankelijker maken. Naar de mening van de kunstraad ontbreekt in het plan echter een reflectie op collectievorming.

Over de artistieke output van de projectruimte Foam 3h, het werkervaringstraject Foam Lab en de tentoonstellingsreeks Next Level, is de kunstraad zeer te spreken. Projectruimte Foam 3h is voor veel jonge Nederlandse fotografen en kunstenaars de springplank van de academie naar het veld van musea en galeries. Next Level is een tentoonstellingsreeks met kunstenaars die de status van talent zijn ontgroeid door een oeuvre op te bouwen met een eigen signatuur dat innovatief, experimenteel en gedurfd is. In de eerste reeks werden alleen Nederlandse fotografen opgenomen, maar in de komende periode wordt Next Level voortgezet met internationale kunstenaars. Middels het aankoopbeleid draagt Foam bij aan talentontwikkeling, waarbij het zowel signalerend als bevestigend

te werk gaat. Naast periodieke presentaties bij Foam wordt de collectie ook getoond in bijvoorbeeld de OBA, en kunnen foto's uit de collectie via bruiklenen te zien zijn in binnen- en buitenland.

Belang voor de stad

Jaarlijks ontvangt Foam met circa achttien tentoonstellingen gemiddeld 190.000 bezoekers uit binnen- en buitenland. Foam bereikt een groot, jong en trouw publiek en presenteert aansprekende marketingplannen om het publiek nog verder te vergroten. De kunstraad vindt het positief dat Foam een relatief jong publiek trekt vergeleken met sommige andere instellingen in de Amsterdam Bis.

De maatschappelijke relevantie van Foam voor de stad is hoog. Dat komt ook doordat fotografie echt van deze tijd is. Met de steeds geavanceerdere smartphonecamera's is het medium uitgegroeid tot een laagdrempelige kunstvorm die door velen wordt beoefend. Op het vlak van cultuureducatie weet Foam deze waarde goed te benutten met talentontwikkelingsprojecten als Foam Forward en Foam Lab.

Het educatieprogramma van Foam is veelzijdig en kwalitatief goed. De instelling bereikt zo'n 25.000 leerlingen in de leeftijd van 4 tot 25 jaar, van basisscholen en voortgezet onderwijs tot academies en hogescholen. In samenwerking met Bijlmer Parktheater, Meervaart Studio, Podium Mozaïek en enkele mbo-opleidingen heeft Foam in de afgelopen jaren een naschools talentontwikkelingstraject opgezet. Hierin kunnen jonge Amsterdammers tussen de 15 en 25 jaar zich bekwamen in fotografie. Jonge fotografen, die als peers functioneren, leiden de deelnemers op die daarna kunnen doorstromen naar Foam Forward, een Nederlandse vertaling van Tate Collective. Het museum is van plan om Foam Forward verder te ontwikkelen.

Met het educatie-aanbod draagt Foam substantieel bij aan het belang van de stad. De organisatie sluit met haar educatieve activiteiten aan bij de behoeften van scholen (in het bijzonder vmbo-scholen). Dat past goed bij wie Foam wil zijn en maakt het museum breder toegankelijk. Het is lovenswaardig hoe het museum tevens kwetsbare groepen probeert te bereiken. De educatieve visie en methodiek vindt de kunstraad goed

doordacht en goed uitgewerkt.

De samenwerking met de cultuurhuizen en de kunstopleidingen juicht de kunstraad toe, evenals het hoge percentage van buurtgerichte activiteiten, dat circa 80.000 contactmomenten per jaar genereert. Met betrekking tot talentontwikkeling merkt de kunstraad op dat Foam ook programma's heeft opgezet voor jonge verzamelaars.

Het museum wil zijn rol op het gebied van intergenerationeel werken verdiepen en duidelijker positioneren. De kunstraad ondersteunt de aandacht die Foam daarbij heeft voor de digitale benadering, zoals het uitbouwen van de programma's als Twee keer kijken en Amsterdam Vertelt. In deze projecten ontmoeten jongeren en ouderen elkaar en wisselen ze tijdens het fotograferen verhalen uit. Hieruit is een intensieve samenwerking met de Open Schoolgemeenschap Bijlmer voortgekomen. Met het project Blik op Bijlmer, speciaal ontwikkeld voor derdejaars vmbo-leerlingen Zorg & Welzijn, heeft Foam zijn kennis van intergenerationeel werken vertaald naar een onderwijsmodule, ingebed in het curriculum van de school. Foam is ook gevraagd om het inhoudelijke publieksprogramma te ontwikkelen voor fotobeurs en -festival Unseen, dat eerder dit jaar een doorstart maakte. Dit festival heeft een groot bereik onder nieuwe groepen kunstliefhebbers. Volgens de kunstraad past dit goed bij het profiel van de instelling en laat Foam met deze projecten zien dat het museum verantwoordelijkheid neemt voor de hele keten.

Uitvoerbaarheid

Foam wil de komende tijd inzetten op het versterken van de internationale positie en zorgen voor structurele middelen om een aantal van de kerntaken duurzaam uit te bouwen. Foam vraagt daarom in deze ronde meer geld aan om de balans tussen eigen inkomsten en subsidie bij te stellen, zodat het museum meer autonoom kan werken. Het museum wil de hogere subsidie vooral inzetten voor het versterken van de personele organisatie, het verduurzamen van het educatieve aanbod en het ontwikkelen van het digitale platform. Hierbij gaat het onder andere om de *talent call*, een groot project dat ook toegang tot nieuwe of jongere makers oplevert. Foam heeft zich hier al voor meerdere jaren aan verbonden en wil dit voortzetten.

Door de hele aanvraag heen is een spanning voelbaar tussen ambitie en de noodzaak tot financiële zekerheid. Met het wegvallen van een grote structurele sponsor en veranderingen in het fondsenveld loopt het museum risico. De internationale, langlopende verplichtingen zouden hierdoor onder druk komen te staan. De kunstraad constateert dat Foam desondanks meer wil gaan doen en mist een analyse met betrekking tot budgettaire beperkingen. De beoogde groei in publieksinkomsten van 1,2 naar 1,6 miljoen bezoekers vindt de kunstraad erg optimistisch geraamd.

In het ondernemingsplan stelt Foam de uitgangspunten van de Fair Practice Code te omarmen, maar ook dat de toepassing van de code niet tot verschraling van het aanbod mag leiden. De kunstraad heeft waardering voor een gemixte vergoedingsstructuur, maar merkt op dat niet alle getoonde kunstenaars vanzelfsprekend worden aangekocht voor de collectie. De kunstraad is van mening dat Foam de daad bij het woord moet voegen en garant moet staan voor een eerlijke vergoeding voor alle kunstenaars, creatieven en partners met wie het museum samenwerkt. Dat past bij een instelling die zegt talentontwikkeling als kernwaarde te hebben.

De internationale positie van Foam dwingt respect af. De instelling wordt tot ver buiten de landsgrenzen gewaardeerd en weet specifieke groepen vanuit de hele wereld te bereiken. Met het magazine en de talentprogramma's heeft Foam een internationaal netwerk van jonge fotografen opgebouwd, die een kring vormt en ook naar Amsterdam komt.

Diversiteit en inclusie

Foam heeft een lange traditie van wijkgericht werken en werken met scholen. Het museum hecht groot belang aan openheid, dialoog en het gezamenlijk met maatschappelijke partners ontwikkelen van inhoudelijke programma's. In zijn educatieprogramma's besteedt Foam extra aandacht aan kwetsbare groepen, zoals ouderen, doven, leerlingen in het speciaal onderwijs, laaggeletterden, nieuwe Amsterdammers en vmbo-leerlingen. Dit gebeurt zowel binnen als buiten de muren van het museum.

Het streven naar diversiteit leidt ook tot inhoudelijk keuzes: Foam programmeert tentoonstellingen over identiteit, zelfrepresentatie, gender, lichamelijkeheid, seksualiteit, schoonheidsidealen en machtsverhoudingen. De samenwerkingen met platforms in Jogjakarta (Indonesië), Lagos (Nigeria) en Mexico-stad (Mexico) voor het Foam 3h-programma en het evenement Global Collaborations in Photography geven blijk van een internationale diversiteit in programmering en bieden kansen aan jonge makers uit niet-westerse landen en met een cultureel diverse achtergrond. In het actieplan diversiteit en inclusie noemt Foam het zijn grootste uitdaging om het deel van de Amsterdamse bevolking dat het museum nu nog niet bezoekt, structureel deel te laten uitmaken van het Foam-publiek. Dit gaat volgens Foam om publiek met een meervoudig culturele achtergrond zoals Nederlands-Turks, Nederlands-Marokkaans, Nederlands-Surinaams, maar ook om mensen met een bepaalde economische achtergrond.

Het museum wil zich in de komende jaren nog meer richten op het aantrekken van Amsterdammers met een migrantenachtergrond en wendt zich daarbij in eerste instantie tot de drie grootste migrantengroepen in de stad. De aandacht die het museum heeft voor deze groepen is positief, maar de kunstraad mist een heldere visie op de verhouding tot andere bevolkingsgroepen en etniciteiten. De benadering komt gedateerd over en de kunstraad is van mening dat het museum zich beter kan richten op het binnenhalen van een gemengd Amsterdams publiek dat representatief is voor de hele bevolking.

Foam wordt op naam in de Amsterdam Bis 2021-2024 opgenomen.

Huidig	€ 902.161
Huidig 2020*	€ 910.280
Gevraagd	€ 1.398.000
Advies	€ 950.000

*inclusief (eenmalige) 0,9% compensatie nominaal in het jaar 2020
